

Opposition i exil

En fallstudie av Eritreas politiska opposition

Johan Mörner
Simon Fridolfsson

Abstract

En opposition som verkar i exil stöter i sitt dagliga arbete på såväl problem som fördelar. Med utgångspunkt i en fallstudie gjord på Eritreas politiska opposition i exil drar vi generella slutsatser om hur dessa problem hanteras och hur man drar nytta av fördelarna.

Regimen i Eritrea har förbjudit alla organisationer, såväl politiska som sociala, att verka i landet. Den opposition i exil som tvingades lämna landet 1981 till följd av ett inbördeskrig där den nuvarande regimen stod som segrare, verkar idag från olika platser i världen. Oppositionens mål är att fälla regimen och införa demokrati.

Vi har kunnat konstatera att bristande kontakt med befolkningen i hemlandet och splittring inom den egna rörelsen är centrala problem som oppositionen kontinuerligt måste hantera, med varierande resultat. Organisationer som arbetar i exil är dock medvetna om fördelarna och utnyttjar dessa. Fördelarna innefattar bland annat möjligheten att påverka det internationella samfundet och att fritt kunna uttrycka sina åsikter.

Nyckelord: Eritrea, politisk opposition, exil, EPDP, ELF, EPLF, demokratisering

Antal ord: 9936

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte	1
1.2	Frågeställning	1
1.3	Teori	2
1.4	Metod	2
1.5	Avgränsningar och kritisk granskning av vald metod.....	3
2	Organisationer med anknytning till Eritrea	4
2.1	ELF - Eritrean Liberation Front	4
2.2	PLF - People's Liberation Front	5
2.3	EPLF - Eritrean People's Liberation Front	5
2.4	PFDJ - People's Front for Democracy and Justice	6
2.5	ELF-RC - Eritrean Liberation Front - Revolutionary council.....	6
2.6	EPP - Eritrean People's party	6
2.7	EPDP - Eritrean People's Democratic Party	6
2.8	EDA - Eritrean Democratic Alliance	7
3	En historisk bakgrund	8
3.1	Eritrea efter självständigheten	8
3.2	Eritrea idag	10
4	Problematik och fördelar som berör politiskt oppositionsarbete i exil	11
4.1	Organisationen i ett tidigt skede och splittring.....	11
4.2	Förändrade maktstrukturer	12
4.3	Utomstående aktörers inflytande.....	12
4.4	Kontakten med hemlandet.....	13
4.5	Personlig säkerhet och lobbyverksamhet	13
4.6	Oppositionens geografiska utbredning.....	14
4.7	Stabilitet i arbetet	14
5	Resultat	15

5.1	Organisationen i ett tidigt skede och splittring.....	15
5.2	Förändrade maktstrukturer	17
5.3	Utomstående aktörers inflytande.....	17
5.4	Kontakten med hemlandet.....	18
5.5	Personlig säkerhet och lobbyverksamhet	20
5.6	Oppositionens geografiska utbredning.....	21
5.7	Stabilitet i arbetet	23
6	Slutsats	24
6.1	Förslag till fortsatt forskning.....	25
7	Källförteckning	27
7.1	Primärkällor.....	27
7.2	Sekundärkällor	27
	Bilaga 1 – Förkortningar.....	29

1 Inledning

Det finns i dagsläget ett antal politiska organisationer som bedriver sitt arbete i exil, det vill säga befinner sig utanför sitt hemland och den politiska sfär man vill påverka. Dessa organisationer har av olika anledningar tvingats lämna hemlandet och måste därmed bedriva sitt arbete från andra platser i världen. I denna uppsats undersöker vi vilka fördelar och nackdelar (eller problemområden) som finns när det gäller att arbeta i exil. Genom en fallstudie av Eritreas politiska opposition i exil drar vi slutsatser om hur en opposition av denna typ hanterar problematiken och drar nytta av fördelarna. För att förstå konflikten mellan den styrande regimen i Eritrea och den opposition som verkar i exil kommer vi även att dels ge en kort introduktion till Eritrea idag och en historisk bakgrund till den politiska oppositionen i exil.

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att fylla vad vi uppmärksammat som ett vakuum i den befintliga forskningen kring politisk opposition i exil. Vi vill försöka reda ut vilka för- och nackdelar som finns när det kommer till att bedriva politiskt arbete från en annan del av världen. Har man möjlighet att påverka? Vilka metoder används och vilka problem stöter man på?

Det finns fallstudier på oppositioner i exil men dessa är mer av en beskrivande karaktär och angriper inte den översiktliga problematiken och presenterar inga teorier som kan användas för att analysera problemet. Det finns tidigare forskning som behandlar oppositionens bildande och uttåg ur landet alternativt den situation som uppstår när de väl återvänder. Oss veterligen finns inget arbete som berör en politisk oppositions arbete under den tid då de befann sig i exil. Detta tomrum i den befintliga forskningen ämnar vi bidra till att fylla.

1.2 Frågeställning

Vi vill undersöka hur en politisk opposition i exil bedriver sitt dagliga arbete under tiden då de befinner sig i exil. Vår frågeställning är: *Hur hanterar en opposition i exil den problematik som finns och hur drar man nytta av fördelarna?*

1.3 Teori

Hur en politisk opposition i exil arbetar är ett förhållandevis outforskat ämne. Det hade inte varit rimligt att basera vår uppsats enbart på befintliga studier då det helt enkelt finns för få av dessa. Uppsatsidén vilar på ett antal artiklar som behandlar specifika fall av politisk opposition i exil. Utifrån artiklarna har vi identifierat ett antal problemområden/nackdelar och dessutom ett par fördelar med att arbeta i exil. Dessa redovisas i kapitel fyra.

Det visade sig att det som fanns skrivet på området var mycket begränsat. Vår ansats har därför varit att komplettera denna befintliga forskning med en fallstudie av Eritreas opposition i exil och utifrån denna dra slutsatser som besvarar vår frågeställning. I de artiklar som behandlar exempelvis exiloppositionen från Mauretanien och Rwanda har det utvecklats teorier för specifika delar av fenomenet. Dessa behandlar till exempel vilka faktorer som föranledde den politiska oppositionens flytt utomlands och hur man hanterade den problematik som uppstod när det var dags att flytta tillbaka. Dessa teorier är nära besläktade med det område vi vill undersöka, men vi kan inte använda dem för att besvara frågeställningen eftersom de inte behandlar deras faktiska arbete i exil.

1.4 Metod

För att komplettera och ytterligare underbygga de fördelar och nackdelar vi har identifierat i den befintliga forskningen på området har vi valt att göra en fallstudie av Eritrea. Fallstudien bygger på intervjuer med representanter för den politiska oppositionen i exil och vi har valt att fokusera på organisationen EPDP som är den största. Vi hade sedan tidigare kontakt med en person som är verksam inom EPDP (och som tidigare varit verksam i ELF och ELF RC) och genomförde en nyckelintervju med honom. Utifrån denna intervju kunde vi dels sammanfatta organisationens historia och dels få betydligt mer att gå på vad gäller vilka fördelar och problem en organisation av den typen hanterar i sitt dagliga arbete.

Med denna intervju som grund kunde vi välja ut ett antal problemområden som vi var intresserade av att fokusera på. Vi kunde även identifiera ett antal fördelar med att bedriva oppositionsarbete i exil. Utifrån dessa formulerade vi intervjufrågor för de kommande intervjuerna. Vi hade genom vår nyckelintervju fått ett antal namn som han menade skulle kunna vara intressanta för oss och vi kontaktade dessa personer för att planera intervjuer. Då organisationen är utspridd i hela Västeuropa uppskattade vi möjligheten att träffa tre av intervjupersonerna ansikte mot ansikte i Uppsala. Den femte intervjun gjordes per telefon med organisationens informationsansvariga i Frankfurt. Vi undvek medvetet intervjuer per e-post då dessa dels blir mer beroende av våra frågeformuleringar och dels riskerar att få mindre uttömmande svar då det krävs en ganska omfattande

arbetsinsats av intervjupersonen för att besvara frågorna. Vi tror att ett mindre formellt samtal ansikte mot ansikte kan ge oss djupare svar och bättre möjligheter vad gäller eventuella följdfrågor.

Intervjuerna gav oss en bild av hur en organisation kan hantera problematiken och dra nytta av fördelarna med att vara i exil. Dessa sammanställdes och ligger till grund för de slutsatser vi dragit. Det är vår förhoppning att dessa slutsatser ska kunna tillämpas på flera av varandra oberoende fall.

1.5 Avgränsningar och kritisk granskning av vald metod

Då vi undersöker ett område där den tidigare forskningen är begränsad har vi varit tvungna att genomföra en egen fallstudie. Denna studie kunde varit betydligt mer omfattande, men tids- och resursbrist har begränsat oss i detta arbete. En beskrivande uppsats som behandlar Eritreas oppositions historiska utveckling hade varit mycket intressant i sig, men här har vi bara haft möjlighet att kort gå igenom händelseförloppet. Det finns en risk att vi har dragit förhastade slutsatser med tanke på att vi inte har en komplett bild av hur Eritreas opposition i exil har fungerat historiskt. Detta gäller särskilt när vi behandlar problemen med splittring. För att kunna svara på frågan hur man hanterar splittring måste man även redogöra för de faktorer som orsakar splittringen och då krävs det eventuellt en bredare bild än den vi har levererat i denna uppsats.

Ett annat, kanske mer komplett, sätt att angripa problemet hade varit att genomföra en komparativ fallstudie där vi hade kunnat jämföra Eritreas opposition i exil med andra, liknande, organisationer. Tyvärr gavs det varken tid eller resurser att genomföra en sådan undersökning.

Då det inte finns någon tidigare fallstudie av Eritreas opposition har vår historiska sammanfattning baserats till stor del på de intervjuer vi genomförde med företrädare för oppositionen. Detta kan givetvis vara ett problem då dessa enbart representerar ena sidan i konflikten. Vi har dock försökt att fokusera på deras egen organisations historia och har medvetet undvikit att lägga in värderingar eller redogörelser för vilka bakomliggande faktorer som orsakade vissa händelser. När det gäller frågor om hur det oppositionella arbetet går till finns dock inte samma invändningar då det rimligtvis inte finns någon som bättre kan svara på denna typ av frågor än de som aktivt jobbar inom den politiska oppositionen i exil.

2 Organisationer med anknytning till Eritrea

I arbetet med en fallstudie av Eritreas opposition i exil kom vi i kontakt med ett antal organisationer. Nedan har vi valt att lyfta fram de som nämns i uppsatsen och som är väsentliga att känna till för vidare läsning. Detta är organisationer vars historia spelar en central roll för Eritreas historia, för framväxten av den aktiva opposition som finns idag samt är intressanta när vi senare kommer gå in på problematiken som rör splittring i oppositionen.

2.1 ELF - Eritrean Liberation Front

Eritrean Liberation Front växte fram bland eritreanska studenter i Egypten och i Eritrea under 1960-talet (Ghedem, 2011). 1962 hade Etiopiens kejsare Haile Selassie proklamerat att Eritrea var en del av Etiopien och målet för organisationen var ett självständigt Eritrea (Melekin, 2011). På en kongress 1971 ledde meningsskiljaktigheter angående hur organisationen skulle styras till att organisationen splittrades och flera organisationer bröt sig ur. Så småningom blev det tre organisationer; ursprungliga ELF, nya PLF (1971) och EPLF med Isaias Aferwerki som ledare (1977) (Melekin, 2011).

ELF hade som ambition att bygga sin organisation på demokratiska principer och bjöd in till en konferens där alla var välkomna att delta. Det var dock flera som inte var intresserade av att diskutera, däribland Isaias Aferwerki (Ghedem, 2011). Konflikter mellan organisationerna ledde till att ett krig utbröt som varade till 1974. Trots kriget var ELF fortfarande den största organisationen, både till landyta och till antalet medlemmar. Nackdelen med att äga ett stort landområde var att det var väldigt svårdefenserat. Organisationen tvingades sprida sina militära styrkor vilket gjorde försvarslinjen väldigt svag (Melekin, 2011).

Målet för ELF var en enad organisation, EPLF i sin tur ville ha en federation mellan flera olika organisationer (Ghedem, 2011). Organisationernas konflikt fortsatte under hela 1970-talet. EPLF allierade sig med Tigiraj-folkets organisation (TPLF) i Etiopien 1980 som snart hjälpte EPLF i en offensiv mot ELF:s landområden. Ännu ett krig utbröt som varade i elva månader, till 1981. Det slutade med att ELF, åtminstone rent militärt, tvingades lämna landet och flydde in i Sudan. I Sudan hade organisationen verksamhet sedan tidigare (Melekin, 2011).

Efter flytten till Sudan tappade ELF medlemmar samtidigt som organisationen blev avvärnad av den Sudanesiska regeringen. Detta ledde till en kris i

organisationen och en förändrad maktstruktur, något som ledarna inte hade kunnat föreställa sig. För att återuppta arbetet anordnade man en stor konferens, där meningsskiljaktigheter ledde till att ELF splittrades i två falanger. En av de två falangerna hade fortfarande vapen kvar och använde dessa för att försöka behålla makten i organisationen genom en militärkupp. Det fanns dessutom en tredje falang, Sagem, som senare anslöt sig till EPLF (Melekin, 2011).

Verksamheten i Sudan fick ett abrupt slut när landets regering, tillsammans med Saudiarabien, blev rädda för ELF:s socialistiska idéer och upplöste organisationen. De två länderna ville inte ha en ”marxistiskt orienterad organisation” i området. I läger på gränsen till Eritrea fängslades och dödades aktiva medlemmar. Efter att ha släppts fria mot löften om att inte arbeta politiskt vände de sig till FN och sökte asyl i bland annat Europa och Nordamerika (Melekin, 2011).

Under perioden 1981-1991 fanns det inte mycket arbete för ELF i exil. Efter självständigheten 1991 var ELF intresserade av att försonas med EPLF, vilka öppnade för att något sådant skulle kunna ske. På väg till förhandlingarna ändrade sig dock EPLF och sa blankt nej. Kort därefter proklamerade man att inga andra organisationer skulle få verka i Eritrea (Tesfazion, 2011).

2.2 PLF - People's Liberation Front

Tre av de organisationer som bröt sig ur ELF i början av 1970-talet bildade tillsammans PLF 1972. PLF var med i kriget mot ELF 1971-1974. Organisationen splittrades 1976 på grund av interna konflikter i EPLF och ELF-PLF (Melekin, 2011).

2.3 EPLF - Eritrean People's Liberation Front

EPLF bildades, som sagts tidigare, genom en splittring av PLF i mitten av 1970-talet. Sitt namn fick de vid en första kongress 1977. Nästan tio år senare hölls organisationens andra kongress vilken kallades ”The unity congress”. Kongressen var resultatet av tre år av förhandlingar och ledde till att de slog sig samman med organisationen ELF-LC (Eritrean Liberation Front - Central Leadership) i kampen för ett självständigt Eritrea (Doris et. al. 1987, s. 117). Ledaren heter Isaias Aferwerki.

Efter den lyckade kampen för självständighet som avslutades 1993 när Eritrea utropades som en självständig stat bytte organisationen namn. Organisationen har sedan dess haft makten i Eritrea (US. Department of State. 1).

2.4 PFDJ - People's Front for Democracy and Justice

I och med transitionen från att vara en gerillarörelse till att fungera som ett politiskt parti bytte EPLF namn till PFDJ efter självständigheten (US. Department of State. 1).

2.5 ELF-RC - Eritrean Liberation Front - Revolutionary council

Efter självständigheten splittrades ELF i ELF och ELF-RC. Den nya organisationen skiljde på det sättet att den ansåg att revolutionen i Eritrea skulle komma inifrån och med fredliga medel. Man kontaktade Etiopien och bad om att få komma in och verka från landet och de accepterade. Under ett par år arbetade ELF-RC aktivt från Etiopien. Isaias Aferwerki bad flera gånger om att få de aktiva i Etiopien fängslade, men Meles Zenawi (Etiopiens dåvarande president) sa nej. När militären plötsligt grep de aktiva i ELF-RC kom detta som en chock för organisationen och man kontaktade FN och flera länders regeringar för att dessa skulle utöva påtryckningar på Etiopien. Detta ledde till att de fängslade släpptes och fick asyl i västvärlden. Inga fångar lämnades över till Eritrea. Efter kriget mellan Etiopien och Eritrea 1998 var ELF-RC åter välkomna till Etiopien (Melekin, 2011).

2.6 EPP - Eritrean People's party

Under 2000-talets första år fängslade den eritreanska regimen ett stort antal demokratiförespråkare och oliktankande. Detta fungerade som en väckarklocka för oppositionen. Namnet ELF-RC hade, i och med konflikter med andra organisationer, blivit alltför infekterat och man bestämde sig för att upplösa organisationen 2006. Man beslutade att kongressen 2008 skulle bli en helt öppen kongress, alla skulle vara välkomna och ett nytt namn skulle väljas. Kongressen lockade många nya aktiva medlemmar, särskilt många intellektuella, och nytt namn blev EPP (Melekin, 2011).

2.7 EPDP - Eritrean People's Democratic Party

Under 2009 samordnade sig EPP med ett antal andra organisationer bland annat bestående av tidigare aktiva inom EPLF som fått nog av regimen i Eritrea. Man

enades med organisationerna Gash Setit, EDP (Eritrean Democratic Party) och EDM (Eritrean Democratic Movement) och bytte namn från EPP till EPDP (Melekin, 2011). En tanke med att inkorporera tidigare EPLF-aktiva i organisationen var att man skulle bryta den gamla tradition av konflikt mellan ELF och EPLF som funnits sedan 1970-talet. Alla som vill arbeta mot regimen med fredliga medel ska vara välkomna i organisationen (Tsfazion, 2011).

EPDP gör bland annat gällande att kampen mot regimen i Eritrea måste vila på demokratiska principer och att organisationer som håller med om detta bör lägga sina små meningsskiljaktigheter åt sidan. Endast avlägsnandet av den nuvarande regimen räcker inte för att lösa landets politiska och sociala problem. En av nyckelfrågorna är att upprätta ett stabilt flerpartisystem (EPDP 1).

2.8 EDA - Eritrean Democratic Alliance

EDA är en paraplyorganisation som består av 13 organisationer som använder alla medel som finns tillgängliga för att bekämpa regimen i Eritrea. Medlemmar är bland andra ENSF och ELF (Eritrean Democratic Alliance 1). I dagsläget är EPDP inte medlemmar i EDA på grund av oegentligheter vid en kongress som skulle hållas med alla medlemsorganisationer. Företrädare för EPDP menar att kongressen inte anordnades enligt demokratiska principer och organisationen har valt att lämna samarbetet (Melekin, 2011).

3 En historisk bakgrund

Eritrea och Etiopien förenades i en federation på FN:s initiativ 1952. Federationen var omtyckt av det kristna Tigrinjafolket men den muslimska sidan i landet var inte lika övertygade. Ur denna situation föddes motståndsrörelser mot Etiopien som i sin tur ledde till ett inbördeskrig (Nationalencyklopedin 1). Kriget i Eritrea mellan gerillastyrkor och Etiopiens armé fortsatte av och till ända in på 80-talet. Splittringar i motståndsrörelsen hade redan skett och ELF hade tvingats lämna Eritrea. Gerillastyrkorna bestod nu av folk från EPLF (US. Department of State 1).

Etiopiens armé stöddes i deras företag av vapen och militära rådgivare från Sovjet. Till att börja med led EPLF större förluster och tvingades in i de västra högländerna i Eritrea. Trots detta lyckades de ändå hålla stånd och i fortsättningen var många av Etiopiens offensiver i stort set utan framgång. Övriga fraktioner av EPLF och även helt oberoende gerillaorganisationer stred inne i Etiopien och störde den Etiopiska armén. Vi slutet av 80-talet drog sig Sovjet ur den tillsynes fruktlösa konflikten. Sovjet ströp även allt materiel och vapen understöd till Etiopiens militär. I och med detta sjönk den Etiopiska moralen kraftigt och då de Sovjetiska befälens kompetens utgjort en strak stomme i operationen kunde inga nya effektiva offensiver bedrivas. Detta gav en lucka för den eritreanska gerillan som snabbt utnyttjades. Gerillan gick nu själva till angrepp och lyckades driva bort den etiopiska armén från främre posteringar och några större städer (US. Department of State 1).

3.1 Eritrea efter självständigheten

I maj 1991 tågade gerillan in i Etiopiens huvudstad Addis Abeba och den Etiopiske ledaren Mengistu tvingades avgå och flydde till Zimbabwe. Senare samma månad träffas konfliktens två parter i London vid en konferens för att förhandla fram ett av alla accepterat fredsfördrag. Även EPLF deltog vid konferensen. Efter konferensen tog EPLF kontrollen över Eritrea och upprättade en tillfällig regering kallad *Provisional Government of Eritrea* (PGE). Tanken med den tillfälliga regeringen var att styra landet tills en folkomröstning om landets självständighet och val av ledare kunde hållas (US. Department of State 1).

EPLFs ledare Isaias Aferwerki blev ledare för PGE och den så kallade *EPLF Central committee* fungerade som den lagstiftande makten i landet. Den 1-5 juli hölls en konferens i Etiopiens huvudstad Addis Ababa. Vid denna konferens

deltog EPLFs ledning, representanter från PGE, och den nya regeringen i Etiopien som tillsattes efter det att Mengistu gick i exil. Under konferensen beslutades att Eritrea skulle få tillåtelse att hålla en folkomröstning angående landets eventuella självständighet. På grund av Sovjetunionens samarbete med Etiopien under kriget var EPLF inte intresserade av att söka något stöd från unionen trots att de närt en viss marxistisk ideologi under de föregående decennierna. Sovjetunionens kollaps samma år övertygade dem ytterligare att detta inte var rätt väg att gå. Istället sökte både Etiopien och det Eritrea en dialog med USA.

EPLF förespråkade en öppen marknad och demokrati. USA beslöt att hjälpa de två länderna under förutsättningen att de upprätthöll demokrati och mänskliga rättigheter. I slutet av april 1993 hölls folkomröstningen huruvida landet skulle bli självständigt. Valet övervakades av representanter från FN som bedömde det som fritt och korrekt genomfört. Med en överväldigande stor majoritet fick Eritrea sin självständighet den 27 april 1993 (US. Department of State 1).

På grund av de långdragna krigen som härjat i landet existerade knappt något skolsystem, någon lagstiftande makt eller en konstitution. Den oerfarna regeringen i form av PGE var tvungna att återuppbygga allt detta från grunden. I maj 1993 gjordes en omorganisation inom PGE. Den så kallade *Transitional National Assembly* valde Isaias Aferwerki till president i PGE. Transitional National Assembly öppnades också för att inkludera både EPLF och icke-EPLF medlemmar. Här bytte också EPLF från att vara en gerilla rörelse till att bli ett ordentligt politiskt parti. EPLF bytte också namn till PFDJ. I slutet av samma år förklarade PGE att de under en fyra års period kommer författa en konstitution, författa lagar kring politiska partier, författa lagar angående pressen och även hålla ett rättvist val av regering (US. Department of State 1).

1994 tillsatte PEG en kommission var uppgift var att konstruera just en konstitution anpassad för Eritreas prekära situation. Den nya konstitutionen skulle både beakta landets moderna historia, det vill säga 30 års inbördeskrig, men även tillåta framtida stabilitet och tillväxt. Den nya konstitutionen antogs 1997 men har än idag inte implementerats. Parlamentsvalen som utlovades 1993 hölls inte heller 1997 utan flyttades fram till år 2001. Men även valet 2001 sköts upp igen och denna gång på obestämd framtid. Något val har ännu inte ägt rum (US. Department of State 1).

Relationerna mellan Eritrea och Etiopien var fortfarande inte helt okomplicerade. Oenighet angående ekonomiska relationer och gränsdragningen i samband med Eritreas självständighet gjorde att spänningarna kulminerade 1998 och ett krig utbröt mellan de två länderna. Kriget varade till år 2000 och skördade någonstans mellan 70 000 och 100 000 människors liv på båda sidor av konflikten. Efter det att kriget slutade tillsattes en oberoende kommission att övervaka och besluta om gränsens dragning. Beslutet fattades 2002 men har aldrig genomförts (Riksdagskansliet 1). Under år 2001 publicerade flera medlemmar av PFDJ klagomål mot regimen i landets oberoende press, TV och radio. Kritiken de yttrade bestod i att regimen bör hålla sina löften och dels implementera den konstitution som författats under flera år och dels hålla rättvisa val av parlament. Elva framstående personer i PFDJ tillsammans med redaktörer och ansvariga utgivare greps och fängslades på okänd plats. Hela den oberoende pressen

stängdes ner. Under de kommande veckorna arresterade regimen även flera andra inklusive två eritreaner som arbetade på den amerikanska ambassaden (US. Department of State 1).

3.2 Eritrea idag

Idag styr den Eritreanska regeringen landet väldigt strikt. Alla sociala, politiska och ekonomiska system kontrolleras hårt av regimen. (US. Department of State 1). Mänskliga rättigheter försummas. Regimen med Isaias Aferwerki som president är inte vald av folket. Den individuella friheten är kraftigt begränsad och inga politiska organisationer eller rörelser förutom EPLF är tillåtna att existera i landet. Den konstitution som förespråkar demokrati och mänskliga rättigheter som färdigställdes 1997 har, som sagt, ännu inte verkställts. Motståndare mot regimen anser att enda sättet att undgå förtryck är att fly landet med risk för sitt eget och kvarvarande släktingars liv. Alla eritreaner som avviker från någon av regimen strikta riktlinjer och inte går i exil blir omedelbart gripna utan rättegång, advokat eller chansen att försvara sig. (Human Rights Watch 1).

Enligt regimen är gränskonflikten med Etiopien anledningen till att varken konstitutionen implementerats eller att några val hållits. Det internationella samfundet och flertalet internationella organisationer är mycket kritiska till hur regimen i Eritrea styr landet och till de omfattande brotten mot mänskliga rättigheter som ägt rum (Riksdagskansliet 1).

4 Problematik och fördelar som berör politiskt oppositionsarbete i exil

När man diskuterar den problematik som finns kring ett oppositionsarbete i exil kan man dela in problemen i två kategorier: den problematik som uppstår när den politiska oppositionen lämnar, och ska återvända till, sitt hemland samt den problematik som finns under tiden oppositionen bedriver sitt politiska arbete i exil.

De fördelar som finns med att arbeta i exil kan bli avgörande för hur, eller snarare var, oppositionen väljer att bedriva sitt arbete. Som exempel kan Mauretaniens exil opposition, FLAM (Les Forces de Libération Africaine de Mauritanie), nämnas. De tilläts återvända till Mauretanien men valde att fortsätta sitt arbete från utlandet. I deras fall vägde således fördelarna med att arbeta i exil tungt och de valde att inte återvända (Kinne, 2001).

4.1 Organisationen i ett tidigt skede och splittring

Det mest akuta problem som uppstår när en opposition drivs ut ur ett land är ett rent organisatoriskt bekymmer. Politiska organisationer splittras och placeras i flyktingläger eller får asyl på olika platser i världen (Rafti, 2004, s. 11). Den politiska oppositionen i Rwanda efter folkmordet i mitten av 90-talet saknade helt organisation sedan de tidigare aktiva medlemmarna hamnat i flyktingläger, framförallt i Zaire (Rafti, 2004, s. 11). Även om organisationen geografiskt sett är samlad är det inte självklart att den organisation som lämnade landet kan fortsätta att fungera efter att ha försatts i exil. Förutsättningarna har, ofta med kort varsel, förändrats, maktstrukturer omkullkastats och nya idériktningar uppstått. I fallet Eritrea splittrades ELF på grund av meningsskiljaktigheter kort efter att organisationen drivits ut ur Eritrea till Sudan (Melekin, 2011).

Problem med splittring tycks vara genomgående för den första tiden en opposition tillbringar i exil. Försöken att skapa en ny enad organisation av det ELF som lämnade Eritrea misslyckades och ELF splittrades först i två och senare i tre falanger. Under åren som följde växte det fram ett stort antal fraktioner och konkurrerande organisationer med olika agendor, något som försvårar oppositionsarbetet. Det finns dessutom en risk att splittringen leder till att stamlojaliteter blir viktigare än den politiska kampen. Om man tillåter varje etnisk gruppering att ha sin egen agenda blir det mycket svårt att enas kring en gemensam ståndpunkt (Melekin, 2011). Den rwandiska opposition som växte

fram i Europa i mitten och slutet av 1990-talet fick ständigt tackla problemen med legitimitet med tanke på att de representerade den del av befolkningen som varit delaktiga i folkmordet på tutsier några år tidigare. Organisationer med företrädare som varit involverade i folkmordet kunde omöjligt samarbeta med organisationer som hade en mer progressiv politisk agenda och som företrädades av personer som kraftigt tog avstånd från det som skett i Rwanda. Detta ledde till splittring (Rafti, 2004, s. 13-15).

4.2 Förändrade maktstrukturer

Den eventuella militära styrka som en organisation haft innan den drevs ut ur landet är med stor sannolikhet försvagad, vilket omkullkastar maktstrukturer. I Rwanda fanns det ingen militär organisation kvar och oppositionen fick praktiskt taget börja om från noll. Det fanns dock gott om tidigare medlemmar i FAR (Rwandan Armed Forces) och Interahamwe som var intresserade av att sluta sig till oppositionen, vilket snabbt gav den nya organisationen en prägel av att vara en militär organisation (Rafti, 2004, s. 11). Efter att den nytillsatta regimen i Rwanda slagit till mot flyktingläger i Zaire för att stoppa den nya oppositionens utbredning uppenbarade sig problemen med att försöka bedriva politiskt arbete utifrån en militär organisation. (Rafti, 2004, s. 11-12).

4.3 Utomstående aktörers inflytande

En annan typ av problematik uppstår när utomstående aktörer är intresserade av inflytande i organisationers politiska arbete. Det kan vara regeringen i det land organisationen verkar från eller andra länder som har intressen i regionen. Den eritreanska oppositionen verkade länge från Sudan och Etiopien, vilket medför problem då dessa länder själva har intressen i Eritrea. Under en period efter den eritreanska självständigheten fick ELF RC möjlighet att arbeta med Etiopien som bas. Organisationen hade proklamerat att den ville arbeta politiskt, utan våld, och den delade nu med president Zenawi i Etiopien Isaias Aferwerki som gemensam fiende. Problemet uppstår när det visar sig att den Etiopiska regeringen inte är lojal mot sina nyvunna vänner och utan förvarning fängslar ett antal högt uppsatta företrädare för den eritreanska oppositionen på Aferwerkis initiativ (Melekin, 2011). Samma typ av problem drabbade den rwandiska oppositionen som verkade från Europa, om än på en annan nivå. Den europeiska opinionen hade svårt att acceptera organisationer som bestod enbart av hutuer och som inte tog avstånd från folkmordet, eller som hade företrädare som på ett eller annat sätt varit delaktiga (Rafti, 2004, s. 12).

4.4 Kontakten med hemlandet

Den eritreanska oppositionen i exil har, trots viss splittring och oenighet, lyckats skapa organisationer som bedriver ett aktivt politiskt oppositionsarbete i Eritrea. Det stora problemet är att man har mycket begränsad kontakt med folket i Eritrea. Det finns inga politiska organisationer i landet (Melekin, 2011). Aferwerkis regim fängslar och dödar politiskt aktiva och journalister och många eritreaner menar att det enda sättet att undvika förtryck är att fly landet (Human Rights Watch 1). Det är problematiskt att den politiska oppositionen i exil inte kan veta hur stort stöd deras organisation har i hemlandet och att mycket lite information om vad som händer i Eritrea når deras underrättelseavdelning (Melekin, 2011).

4.5 Personlig säkerhet och lobbyverksamhet

Det är så när som en självklarhet att ingen opposition självmant väljer att gå i exil. Den drivs i exil på grund av att det politiska läget i landet. En dominerande regimen kanske inte accepterar avvikande åsikter, organiserat motstånd eller liknande. Efter inbördeskriget i Rwanda flydde huturegimen in i närliggande länder (Rafti, 2004, s. 6). Det kan diskuteras huruvida detta bör betecknas som en fördel med ett arbete i exil eller en ren nödvändighet. Men, förutsatt att regimen är av den natur som vi presenterade här ovan kan man konstatera åtminstone en klar fördel med att vistas i exil. Nämligen fördelen med att fritt kunna uttrycka sina åsikter angående styret av landet i fråga (Melekin, 2011).

I Mauretanien under början av 1990-talet kunde exil oppositionen FLAM, som nämndes i inledningen, utnyttja sin ställning i en fråga som gällde återinförandet av flyktingar i landet. Oppositionen åtnjöt här en fördel kallad political leverage gentemot Ould Taya regeringen på grund av sin exil status. De var således inte förhindrade på något sätt att arbeta, uttrycka sig eller välja att samarbeta med de rätta personerna. FLAM bedrev lobbyverksamhet mot USA:s dåvarande ambassadör i Mauretanien Gordon Brown som sedermera menade att återinförandet av flyktingar var USA:s högsta prioritet i Mauretanien (Kinne, 2001, s.608). Deras politiska inflytande gick alltså, i detta fall, på ett ut gentemot regimen. Detta är en fördel som även Eritreas opposition i exil uppmärksammar (Melekin, 2011). Man har som utomstående större möjlighet att idka lobbyverksamhet och inte minst att informera länders regeringar och organisationer om sin syn på saker och ting. Att utföra detta arbete hade inte varit möjligt i samma utsträckning om inte oppositionen arbetat på ett tryggt avstånd från regimen i landet i fråga (Rafti, 2004, s. 606). Man bör nog ha i åtanke att i detta fall var FLAM tillåtna att återvända till Mauretanien. Fördelarna var som sagt så starka att organisationen valt att stanna utomlands (Kinne, 2001, s. 559).

Det finns också möjligheter att ha ett närmare samarbete och en mer personlig kontakt med västvärldens ledare och representanter. Möjligheten att som

opposition tala med andra starka makter och personligen uttrycka sin åsikt, helt obunden av lojalitet till land eller regim kan vara av stor vikt. Den utsatta ställningen som oppositioner i exil innehar kan i detta fall verka som en fördel (Melekin, 2011).

4.6 Oppositionens geografiska utbredning

Många andra fördelar med att som politisk opposition arbeta i exil beror till stor del på vart i världen man väljer att bedriva sitt arbete. De flesta oppositioner i exil väljer att etablera sig i Europa, alternativt andra delar av västvärlden. Dessa fördelar måste oppositionen väga emot den problematik som rimligtvis uppstår då de arbetar långt från det land till vilket de vill återvända.

Om man däremot är i exil i närliggande länder ser läget annorlunda ut. Det är exempelvis lättare att hålla en närmare kontakt med folket i det forna landet. Rörelsen över gränserna till de närmsta länderna är av förklarliga skäl större än till exempel Europa. Som opposition har man då större möjlighet att tala direkt till folk som snart skall återvända och arbetet att sprida sitt budskap underifrån blir enklare. En av anledningarna till att detta inte är det vanligaste upplägget är den säkerhetsrisk det innebär. I fallet Eritrea grips regimmotståndare i östra Sudan och fängslas i Eritrea (Melekin, 2011). Då är fördelarna med att arbeta på större avstånd fler.

4.7 Stabilitet i arbetet

En annan fördel med att som politisk opposition arbeta i exil är att situationen bidrar med viss stabilitet och vad man skulle kunna beteckna som arbetsro. Oppositionen kan utan påtryckningar eller avgränsningar från andra instanser inom den inhemska politiska sfären arbeta endast för sin egen sak (Kinne, 2001, s. 597).

5 Resultat

5.1 Organisationen i ett tidigt skede och splittring

I början av 90-talet, under åren efter självständigheten, drabbades dåvarande ELF RC av splittring. I och med namnbytet från ELF till ELF RC hade organisationen bestämt sig för att uteslutande arbeta med fredliga metoder (Melekin, 2011). Detta tilltalade inte alla de tidigare aktiva i ELF och splittring uppstod kring frågan om huruvida oppositionen skulle använda våld eller inte. Denna spricka mellan organisationer som verkar i exil kvarstår än idag och är den enda egentliga stora konflikt organisationerna har med varandra (Tsfazion, 2011).

Splittringen bland de organisationer som jobbar i exil är dock större än man hade kunnat tro med tanke på att de flesta organisationer arbetar mot samma mål och med i stort sett samma medel (Asmerom, 2011). Alla organisationer tycker och vill i princip samma sak. De vill avlägsna Isaias Aferwerki från makten, införa demokrati med ett flerpartisystem, mänskliga rättigheter och bygga ett rättvist samhälle. Det är bara små politiska frågor som orsakar splittring (Ghedem, 2011). Denna splittring är ett betydligt mer mångfacetterat problem än bara olika åsikter i en hjärtefråga. Den kan bygga på etnisk och religiös tillhörighet, olika stamlojaliteter, politiska meningsskiljaktigheter och inte sällan på rent personliga bekymmer (Asmerom, 2011).

Ett exempel på hur splittringen yttrar sig är när ENSF bröt sig ur ELF RC. Det uppstod meningsskiljaktigheter om vem som skulle vara ordförande i organisationen och detta ledde till splittring. I alla sakfrågor tyckte de två organisationerna samma sak och de var överens om vilket som var det övergripande målet. Under en tid beskrevs ELF RC och ENSF lite som ”ELF RC: A och B”. I början fanns det ambitioner på att överbygga klyftan som uppstått mellan dem, men idag accepterar man att man är ”lika men olika” (Ghedem, 2011). Den åsiktssplittring som uppstod när det gäller frågan om oppositionen ska använda våld har bidragit till att de två organisationerna inte samarbetar. (Tsfazion, 2011).

Splittringen speglar även bristen på en demokratisk tradition. Om det uppstår en konflikt ligger det närmare till hands att skapa en ny organisation än att acceptera ett majoritetsbeslut eller fortsätta att arbeta för sin sak inom organisationen. Tidigare har det bara funnits frihetsorganisationer, nu måste dessa omvandlas till en demokratisk opposition. När splittringen har blivit ett faktum har det visat sig att det är lättast att bilda en ny organisation kring etnisk grupp eller en religion (Amanuel, 2011). Etniciteten utnyttjas även när de nya

organisationerna ska rekrytera medlemmar. Personer med en viss etnisk bakgrund lockas till att höra till den organisation som kommer från samma etniska folkgrupp. Politiken kommer då i andra hand. Under det kalla kriget spelade även organisationernas ideologi roll, antingen var man höger eller vänster, och detta orsakade många delningar (Asmerom, 2011).

Idag försöker EPDP att hantera problemet med splittring. Organisationen har en policy som gör gällande att man ska samarbeta med civila och politiska organisationer i största möjliga mån. Detta gäller även för enskilda personer, då det finns ett antal individer som bedriver ett oppositionellt arbete helt på egen hand. Man samarbetar med studentorganisationer i bland annat Sydafrika. Man hävdar dessutom att man representerar hela det eritreanska folket vad gäller religion och etnicitet (Tesfazion, 2011). Målsättningen är att föra dialog med andra organisationer och försöka få dem att ansluta sig till EPDP, med varierande resultat (Asmerom, 2011). EPDP är störst av alla organisationer som bedriver oppositionsarbete i exil och välkomnar alla att ansluta sig, men mindre organisationer är rädda att bli ”uppättna” om de accepterar inbjudan (Amanuel, 2011).

EPDP har dock proklamerat att den inte tänker samarbeta med organisationer som vill ta till vapen för att förändra situationen i Eritrea. Detta har lett till att de fått kritik av organisationer som ifrågasätter om EPDP egentligen överhuvudtaget vill ha någon förändring (Tesfazion, 2011). EPDP gör gällande att de tror att regimen kommer att falla förr eller senare. Om militären tar makten efter regimen fall är man övertygade om att det inte kommer att införas ett demokratiskt system i Eritrea. Om inte revolutionen sker på fredlig väg finns det en risk att hela landet faller sönder i etniska grupperingar (Amanuel, 2011). Till skillnad från EPDP anser ENSF att revolutionen inte behöver komma underifrån. Alla medel som finns tillgängliga, inklusive militära medel, måste användas i kampen mot regimen (Ghedem, 2011). Här finns det en politisk polarisering om hur de olika organisationerna vill att arbetet ska bedrivas. Fredliga metoder eller en väpnad kamp? Är man ute efter att skapa en enhetlig stat eller en etnisk federation (Amanuel, 2011)? Detta leder till splittring, men är som sagts tidigare långt ifrån den enda orsaken till att organisationer splittras. Det är dock den enda orsak till splittring som bygger på en faktisk åsiktsskillnad angående hur arbetet ska bedrivas och inte faktorer i ett politiskt spel eller en etnisk-religiös maktkamp (Ghedem, 2011).

Sammanslutningen EDA använder sig av en annan metod för att hantera splittringen mellan organisationerna som är medlemmar. I slutet av 90-talet insåg man att de då 16 organisationer som arbetade i exil var tvungna att lära sig leva med varandra för att kunna hantera ett eventuellt maktövertagande. Man slöt sig samman i en allians där man turades om att ha ordförandeskapet. Sitt centrum hade man i Etiopien. Detta fungerade under en period, men när det i början av 2000-talet var muslimska extremisters tur att ta över ordförandeposten satte Etiopien stopp för turordningen (Melekin, 2011).

Oppositionen hade blivit starkare om det fanns flera starka organisationer men som det ser ut idag skapar splittringen problem när det gäller att driva igenom en gemensam politik. Under tiden som det råder en konflikt finns det en tanke om att

det eritreanska folket inte klarar av mer än en organisation. Det kan tyckas odemokratiskt, men så länge stamlojaliteter och religiös övertygelse får ta plats i oppositionsarbetet kommer det att skapa motsättningar (Melekin, 2011).

5.2 Förändrade maktstrukturer

ELF avväpnades av sudanesisk militär efter flytten från Eritrea och detta kombinerat med att man tappade mycket folk uppstod en kris i organisationen. Under en period var ”hela organisationen borta” (Melekin, 2011). Den falang av det splittrade ELF som fortfarande hade militär kapacitet använde denna för att skaffa sig makt i organisationen, den maktbalans som tidigare funnits hade rubbats. De demokratiska principer som fanns i organisationen innan flytten från Eritrea sattes ur spel när en av falangerna gick emot kongressen i frågan om att skicka soldater tillbaka till Eritrea samt avväpnade sina motståndare inom organisationen. Denna problematik var en av orsakerna som ledde till splittring och var mycket svår att hantera (Melekin, 2011).

5.3 Utomstående aktörers inflytande

Det kan innebära problem att verka från exempelvis Etiopien och Sudan då dessa länder har egna intressen i Eritreas framtid. Ett exempel är den situation som uppstod när oppositionen sände radio från Sudan och regimen Eritrea utövade påtryckningar som resulterade i att myndigheterna i Sudan stängde ner radiostationen (Melekin, 2011). Denna typ av problematik har resulterat i att all verksamhet i Sudan har stängts ner. Det tycks finnas en viss risk med att, från Sudan, jobba politiskt med frågor som rör Eritrea men verksamhet som inte bedrivs helt öppet existerar fortfarande i stor skala. Folket i västra Eritrea och östra Sudan är av samma etniska folkgrupp, vilket gör att man har möjlighet att ”maskera” sig som sudanes om man är eritrean som har korsat gränsen. Detsamma gäller för områden längs med gränsen till Etiopien (Ghedem, 2011).

Det bedrivs fortfarande oppositionellt arbete från Etiopien. Det är dock inte heller här helt oproblemiskt (Tesfazion, 2011). Etiopien hade gärna sett att Eritrea omvandlas till en etnisk federation eftersom detta troligtvis hade lett till en svagare motståndare (Amanuel, 2011). Den etiopiska regeringen ser tendenser på en etnisk konflikt i sitt grannland (Tesfazion, 2011) och försöker påverka oppositionen i en riktning som innebär att varje etnisk gruppering ska organisera sig i separata organisationer (Melekin, 2011). Regimen i Eritrea har i sin tur hela tiden arbetat för att skapa konflikter mellan etniska grupperingar i Etiopien i ett försök att orsaka kaos. Nyligen förändrade Etiopien sin policy gentemot Eritrea i en ansats att markera att de har fått nog. I den nya policyn har Etiopien en mer

aggressiv inställning mot sitt grannland (Tesfazion, 2011). Hur detta påverkar oppositionens arbete från landet är dock oklart.

Organisationen EPDP har, som flera andra organisationer, kontor i Etiopien och deras generella inställning är att det inte är något konstigt att självständiga stater har intressen i andra stater. Det är inget som organisationen menar att de kan försöka förändra. De utnyttjar den möjlighet som finns i att verka från Eritreas grannländer och har visserligen åsikter om hur dessa länders intressen i Eritrea utnyttjas men accepterar överlag att det förekommer. Utgångsläget är att de vill ha goda relationer med sina grannar, så länge dessa respekterar organisationens integritet och inte försöker styra det oppositionella arbetet. Det är en ständig avvägning, man vill utnyttja möjligheterna som kommer med att vara nära sitt hemland men vill samtidigt inte riskera att påverkas för mycket av en annan statsmakt. Det är oppositionen själva som vill förändra landet och det ska inte ligga i händerna på värdlandet (Asmerom, 2011).

5.4 Kontakten med hemlandet

Oppositionens stora svaghet är att man har mycket dålig kontakt med folket i Eritrea. Alla former av organisationer, oavsett om de är politiska eller inte, ses som ett hot mot regimen och förbjuds. Den enda organisation som finns och kan verka i landet är Jehovas vittnen (Amanuel, 2011). Diktaturen i Eritrea är mer eller mindre unik på det sättet att det i princip inte finns någon opposition överhuvudtaget i landet. Om man, som oppositionspolitiker, väljer att återvända till Eritrea kommer man med största sannolikhet att få problem med myndigheterna och det är inte ovanligt att man kastas i fängelse. Regimen har en stor säkerhetsapparat som består av flera olika organisationer som, förutom att övervaka folket också, övervakar varandra. Ingen vågar prata om motstånd, inte ens i sin egen privata sfär (Melekin, 2011). Detta skapar stora problem för oppositionen i exil då denna endast kan ha minimal kontakt med folket i Eritrea (Ghedem, 2011).

För att hålla sig uppdaterade med vad som händer i landet använder man sig av medlemmar som ännu inte är kända av regimen. Dessa kan fortfarande, med viss försiktighet, åka till landet och samla och sprida information. Eritreanerna som är kvar i Eritrea är dock rädda och är därför inte alltid mottagliga för oppositionens åsikter, det handlar därmed mestadels om att rapportera till oppositionen i exil om läget i landet. Regimens förtryck har lett till att man inte litar på varandra (Ghedem, 2011). Det lilla som sker inne i Eritrea sker ”under jorden”, i ett nätverk av människor som arbetar för exiloppositionen, mot regimen (Asmerom, 2011). Hur omfattande detta nätverk är och hur det arbetar är inte känt. Det består till största delen av enskilda individer utan ett samordnande organ. Det är ett problem att man inte säkert vet hur stort stöd exiloppositionen har i Eritrea, men enligt vittnesmål var vetskapen om, och stödet för, ELF RC mycket stort i början av 2000-talet (Melekin, 2011). Så här i efterhand hade det kanske varit fördelaktigt att under perioden efter självständigheten 1991 etablera

en opposition i landet. Då sa man nej och nu är det inte längre möjligt (Ghedem, 2011).

För att sprida information till folket i Eritrea använder sig oppositionen av bland annat internet. På organisationernas webbplatser publiceras både politiska texter och information om hur oppositionen arbetar, men även världsnyheter som regimen i Eritrea har beslutat att inte tillåta sin befolkning att ta del av. När det egyptiska folket demonstrerade i Kairo hördes ingenting om det i eritreanska medier, men på oppositionens webbplatser kunde internetanvändare läsa om händelserna på sina lokala språk. Det finns även oberoende webbplatser som förmedlar objektiva nyheter från Eritrea. Dessa drivs av personer utan anknytning till varken EPLF eller någon av oppositionens exilorganisationer (Melekin, 2011). Oppositionens radiokanaler sänds dels via internet och dels via kortvåg från Europa. Det har även funnits en radiostation i Sudan och det sänds fortfarande radio från Etiopien (Melekin, 2011). EPDP sänder TV från Tyskland och från Sudan (Asmerom, 2011). Under perioder har det dessutom funnits en verksamhet som inneburit att etiopiska soldater tagit sig över gränsen till Eritrea med propaganda från oppositionen. Denna verksamhet har finansierats av oppositionen men fått stöd av Etiopien (Melekin, 2011).

Ett stort problem när det kommer till att rekrytera medlemmar i Eritrea är folkets motvilja mot att engagera sig i något de inte kan förutspå konsekvenserna av. Eritreas befolkning gjorde gemensam sak och var beredda att offra allt för att EPLF skulle kunna ta makten 1991. När det sedan visade sig att regimen började missbruka sin nyvunna makt försattes folket i någon typ av chocktillstånd. Unga eritreaners framtidsplaner består till stor del av att antingen försöka lämna landet eller att ligga lågt och sköta om sitt eget hus. De är inte intresserade av ännu en väpnad kamp, särskilt när utgången är oviss (Amanuel, 2011).

Genom internet försöker EPDP nå ut med information till ungdomar och visa på fördelarna med att stödja ett oppositionellt arbete. Organisationens målsättning är att unga i Eritrea ska betrakta oppositionen som ett bra alternativ. Därför är det viktigt att man visar upp ett starkt, enat, alternativ till regimen så att man kan bygga en tilltro till oppositionens arbete. När det gäller rekrytering av medlemmar som befinner sig i Eritrea fokuserar EPDP därför på ungdomar, kvinnor och missnöjda personer inom det militära (Amanuel, 2011). Ungdomar är motvilliga till att offra något för en förändring, kvinnor har traditionellt sett stått utanför den politiska sfären och militären är kortsiktigt den mest realistiska källan till ett regimskifte i Eritrea (Tsfazion, 2011).

I EPDPs ögon är det ett faktum att det förtryckta folket i Eritrea är trötta på regimen och vill ha till stånd en förändring. Folket är redo för ett första steg i en sådan förändringsprocess, men ännu är oppositionen alltför splittrad och inte tillräckligt stark för att något ska hända (Asmerom, 2011). Militären har ekonomisk, social och politisk makt. EPDP har kontakt med viktiga individer inom den eritreanska militären och erbjuder dem ett alternativ till EPLF (Tsfazion, 2011). Exempelvis är Eritreas före detta försvarsminister nu aktiv i EPDP (Amanuel, 2011). Kortsiktigt är oppositionens största förhoppning att delar av militären ska gå emot EPLF och samtidigt alliera sig med folket. I nuläget är EPDP endast ett stöd för den rörelse som kan födas inne i Eritrea (Tsfazion,

2011). Oppositionen befinner sig i västvärlden och härifrån ”kan man göra mycket, men ändå ingenting” (Ghedem, 2011).

Fortfarande finns det exil-eritreaner som stödjer regimen i sitt forna hemland. Anledningarna till detta är flera. Dels finns det en enorm lojalitet till EPLF efter självständigheten och dels en rädsla att landet ska falla sönder om EPLF förlorar makten är ständigt närvarande (Amanuel, 2011). För 20 år sedan var Isaias Aferwerki en ängel, en ”Eritreas frälsare”, nu börjar han succesivt stötas bort ur eritreanernas hjärtan. Regimen använder dessutom ständigt hotet från Etiopien för att söka stöd bland folket. Diktatorer gynnas av att ha fiender och attacken på Etiopien 1998 var ett sätt att påpeka för det eritreanska folket att ”än är vi inte befriade” (Tesfazion, 2011).

Bland de eritreaner som lyckas lämna landet bedriver man ett aktivt informationsarbete. Oppositionen försöker ta hand om personer som tar sig ut ur landet och hjälpa dem att känna trygghet i att vara utanför sitt hemland. De individer som väljer att återvända kan man försöka påverka med politiska åsikter och information. Det är viktigt att inte försöka tvinga någon, men samtidigt lika viktigt att hela tiden försöka påverka enskilda eritreaner. Med hjälp av den kan det finnas en chans att en förändring kan komma till stånd (Melekin, 2011).

5.5 Personlig säkerhet och lobbyverksamhet

En av de stora fördelarna med att arbeta i exil är att man får möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter (Melekin, 2011). Som tidigare sagts har oppositionen möjlighet att uttrycka sina åsikter i tidningar och på webbplatser. Utöver detta finns möjligheten att anordna demonstrationer för att mobilisera exil-eritreanerna. Att anordna en demonstration är dock inte helt oproblematiskt. Om den del av exiloppositionen som verkar i exil från Sverige anordnar en demonstration i Stockholm är man glad om hundratalet eritreaner dyker upp. En demonstration som anordnas av Eritreas officiella representanter i Stockholm kan locka betydligt fler (Ghedem, 2011).

Detta kan ha flera möjliga förklaringar. Den mest troliga är att eritreaner i exil är rädda att visa sina sympatier för oppositionen. Regimens säkerhetsapparat är verksam även i Sverige och det är inte ovanligt att representanter för regimen kommer och filmar demonstrationerna som arrangeras i oppositionens regi. Många eritreaner har sin familj kvar i hemlandet och vill bevara möjligheten att hälsa på dem, något som blir en praktisk omöjlighet om man är registreras som regimkritiker av ambassaden i Stockholm. Det kan även bero på att man har ekonomiska intressen i hemlandet. Företag, hus eller mark som ägs av regimkritiker riskeras att beslagtas av regimen. Därför iaktas stor försiktighet när det kommer till att uttrycka sina åsikter, även i ett land som Sverige (Ghedem, 2011).

En stor del av det arbete EPDP bedriver som opposition i exil består av diplomati. Representanter för organisationen har löpande kontakt med både icke-statliga organisationer (NGOs) och regeringar. Målet är dels att informera om den

besvärliga situationen i Eritrea och dels att övertyga dem om att stödja oppositionens arbete (Asmerom, 2011). Man förespråkar exempelvis att länder i västvärlden ska gå samman och bojkotta Eritrea (Melekin, 2011). I Sverige har man kontakt med regeringen och de politiska partierna, man predikar för demokrati och informerar om oppositionens arbete från Sverige men upplever inte att man får något gehör (Tesfazion, 2011). En orsak till detta kan vara att det är svårt att visa på att oppositionen verkligen har stöd bland exil-eritreaner eftersom de är rädda att visa detta, som sagts tidigare (Ghedem, 2011). År 2005 lämnade Rezene Tesfazion (S) och Inger Lundberg (S) in en motion till riksdagen där de bland annat krävde att Sverige bör verka för att den svenska journalisten Daawit Isak (som suttit fängslad sedan 2001) ska släppas fri och att den svenska regeringen skulle föra en dialog med Eritrea angående respekten för de mänskliga rättigheterna i landet. Utrikesutskottet behandlade motionen men rekommenderade att den avslogs, vilken så även skedde (Mot. 2005/06:U357).

Man uppdaterar även organisationer så som FN och Amnesty International om hur den aktuella situationen i Eritrea utvecklar sig. Dessa organisationer saknar ofta information om hur situationen i landet ser ut och oppositionen fungerar som en, om än svag, länk mellan befolkningen och dessa organisationer (Melekin, 2011).

EPDP har dessutom kontakt med ett antal hjälporganisationer och upplyser dem om exil-eritreaners utsatta situation så att de ska kunna erbjuda hjälp åt dem som lyckas ta sig ut ur landet. Många kommer till fots till Sudan och hamnar i stora flyktingläger som drivs av västerländska hjälporganisationer. För att förbättra situationen i dessa läger pratar man även med berörda länders regeringar och påtalar problemen. I lägren erbjuder EPDP utbildning till flyktingarna så att de ska kunna vara en tillgång för landet om regimen skulle falla (Asmerom, 2011).

Ett av de största problemen som oppositionen i exil tacklar vad gäller sitt arbete med att påverka det internationella samfundet är den passivitet som man upplever finns. Det internationella samfundet måste få upp ögonen och förstå problemet i Eritrea, något som man upplever att det inte ännu har gjort. Man menar att det är västvärldens regeringar som har makten att förändra och att det är exiloppositionens jobb att övertyga dem om att det måste göras (Asmerom, 2011).

5.6 Oppositionens geografiska utbredning

Av de eritreaner som lämnar Eritrea hamnar majoriteten först i Sudan. Att ta sig över den hårt bevakade gränsen till Etiopien eller till Djibouti är svårare och därför är Sudan ett naturligt val. En stor del av alla eritreaner som lyckas ta sig till Sudan stannar som flyktingar i landet (Ghedem, 2011).

När ungefär 40 000 aktiva i ELF tvingades lämna Eritrea i början av 80-talet var Sudan det naturliga alternativet. Organisationen fanns kvar men medlemmarna förbjöds att arbeta aktivt. Sudan och Saudiarabien ville stoppa alla socialistiska idéer från att spridas i landet och slutligen upplöstes hela organisationen. De

tidigare medlemmarna kontaktade FN och sökte asyl i olika delar av världen (Melekin, 2011). USA och Tyskland tog vardera emot mellan 5000 och 10 000 tidigare ELF-medlemmar och resterande spreds ut beroende på var de fick asyl (Ghedem, 2011). Det fanns med andra ord ingen gemensam plan för var organisationens medlemmar skulle söka sig utan allt berodde på i vilka länder man kunde söka och få asyl (Tsfazion, 2011).

Idag är exil-eritreanerna spridda över hela världen. Många har fått asyl i Sverige, USA, Kanada, Tyskland och Storbritannien (Ghedem, 2011). Ett stort antal finns i Sudan, men den aktiva oppositionen verkar främst från Nordamerika och Europa. I den övriga världen finns det aktiva medlemmar i bland annat Sudan och mellanöstern (Asmerom, 2011). Det är egentligen bara i just Eritrea som det av förklarliga skäl saknas aktiva medlemmar (Tsfazion, 2011).

Med tanke på att det finns flera olika organisationer som bedriver oppositionsarbete i exil finns det inget centrum varifrån ett övergripande arbete utgår. EDA har sin bas i Etiopien men medlemsorganisationerna är utspridda över hela världen. Vad gäller ENSF saknas ett egentligt centrum för arbetet. Tack vare internet krävs det inget centrum eftersom modern informationsteknik ger organisationen möjlighet att använda internet som "sitt centrum". Medlemmarna håller kontakt med varandra regelbundet genom att använda sig av kommunikationsprogram som exempelvis Skype och Paltalk (Ghedem, 2011).

EPDP har inget uttalat högkvarter men det finns större kontor i Tyskland (Frankfurt) och i Sudan varifrån arbetet samordnas (Asmerom, 2011). Fördelen med att vara utspridda är att varje lokalgrupp har möjlighet att hålla kontakt med de politiska- och humanitära organisationer samt politiska partier i det land man befinner sig i. Man har även en betydligt lättare situation vad gäller att hålla kontakten med landets regering än om en central organisation skulle informera och försöka påverka en regering i ett annat land än det man verkar ifrån. En nackdel med att vara utspridda över större delen av världen är att det skapar problem när det kommer till att samla medlemmarna för en kongress eller möten (Tsfazion, 2011). De medlemmar som befinner sig i Afrika saknar ofta ekonomiska medel att åka på möten som arrangeras i västvärlden. Det är dessutom svårt att få visum även med en inbjudan från den arrangerande organisationen. De medlemmar som befinner sig i Eritrea har ingen möjlighet att delta (Amanuel, 2011).

Även EPDP utnyttjar möjligheterna som internet ger i arbetet som exilopposition och motiverar sin avsaknad av fysiskt center med att centrum finns på internet (Asmerom, 2011). I de delar av världen som har tillgång till en stabil internetanslutning håller man kontakten genom Skype, Paltalk och Facebook. Problemet är att många av de afrikanska medlemmarna saknar denna möjlighet och man samlar därmed framförallt aktiva medlemmar i västvärlden genom dessa kanaler (Amanuel, Asmerom, 2011).

5.7 Stabilitet i arbetet

En fördel som åtnjuts vid arbete i exil är den arbetsro som kommer av att sitta på säkert avstånd från det man bekämpar alternativt flytt från. Den problematik som potentiellt skulle kunna uppstå i denna situation är en viss passivitet. Det är viktigt att som opposition i exil kunna engagera både befolkningen i landet och den diaspora som flytt ut i världen (Ghedem, 2011).

En opposition måste visa att deras arbete bär frukt och att arbetet går framåt. ENSF anser, till exempel, att det krävs större krafttag i arbetet mot regimen. Det måste hända stora saker för att väcka uppmärksamhet och mobilisera människor.

Men oppositionsarbete i exil kommer inte heller gratis och detta är ett påtagligt problem. Organisationerna är beroende av donationer för att kunna bedriva sitt arbete framåt. Även här kan finnas en fördel i att väcka engagemang för arbetet. Om diasporan alternativt oberoende organisationer bidrar med pengar kan konferenser hållas och oppositionens arbete utvecklas. Ibrahim Ghedem menar att ”tidigare kunde vi betala med blod och svett; nu måste vi betala med pengar för att göra situationen i Eritrea bättre” (Ghedem, 2011). ENSF anser att alla oppositionsorganisationer måste jobba mycket, både på egen hand och tillsammans ifall de skall ha kraft nog att förändra Eritrea (Ghedem, 2011).

6 Slutsats

Utifrån frågeställningen och de resultat som presenteras i kapitel fem kan vi nu dra ett antal slutsatser angående hur en opposition hanterar den problematik som finns och hur de drar nytta av fördelarna med att befinna sig i exil.

Splittring bland organisationer är ett problem för en opposition som befinner sig i exil. Splittringen behöver inte motsvara en åsiktsspridning utan kan vara betydligt större än den åsiktsspridning som finns. Det är fler faktorer än meningsskiljaktigheter i sakfrågor som föranleder splittring. Splittringen kan orsakas av konkurrens om ordförandeposten i en organisation eller helt enkelt bristande personkemi. Att nya organisationer skapas kring en etnisk grupp eller religion är alltså inte nödvändigtvis ett bevis på att det finns etniska eller religiösa motsättningar. Det kan vara en följd av att det ter sig naturligt att en grupp vill ha en ledare med samma etniska eller religiösa tillhörighet, trots att denna ledarkandidat har en politisk agenda som är identisk med sina konkurrenters.

Splittringen beror även bristen på en demokratisk tradition bland oppositionsgrupperna. Vägen från frihetsgrupper till demokratiska organisationer är full av fallgropar och hinder. Det är långt ifrån självklart att omställningen sker naturligt. I länder där den politiska oppositionen tvingas gå i exil saknas ofta en demokratisk tradition redan i ursprungsläget.

Även om det finns krafter som vill samordna oppositionen är det svårt att genomföra när splittringen redan är ett faktum. Genom att upplösa stora organisationer och på så sätt börja om från grunden kan man samla organisationer som tidigare varit låsta i konflikter som bygger på personliga problem snarare än åsiktsskillnader. Det är dock fortfarande problematiskt att locka mindre organisationer att ansluta sig eftersom det finns en risk att de blir "uppättna". Sammantaget kan man säga att splittringen är negativ för en politisk opposition i exil och att det finns en generell vilja att samarbeta för att bli starkare som opposition.

Oppositionen i exil uppskattar möjligheten att jobba i länder som angränsar till hemlandet och det finns en risk att dessa länder har en egen agenda. Problematiken vad gäller andra länders inflytande i oppositionsarbetet hanteras genom att man konsekvent utnyttjar de fördelar som kommer med att jobba från ett annat land. I de fall då värdlandet har intressen i oppositionens arbete eller i oppositionens hemland står man emot de påtryckningar som värdlandet utövar, till den punkt då det inte längre är hållbart att fortsätta sitt arbete och därmed flyttar ifrån landet. Om situationen tillåter oppositionen att återvända till värdlandet tycks inte gamla konflikter stå i vägen för ett framtida samarbete. Utifrån detta kan man dra slutsatsen att fördelarna med att jobba i länder som angränsar till hemlandet är stora.

Att hålla kontakten med folket i hemlandet är ett mycket stort problem för den politiska oppositionen i exil. Det är svårt att hitta lösningar på detta problem och organisationerna använder sig av alla tillgängliga medel för att kunna sprida och samla information i hemlandet. Framväxten av internet har blivit en stor fördel för organisationer i exil. Sociala medier så som exempelvis Facebook används parallellt med kommunikationsverktyg så som Skype och Paltalk för att hålla kontakten med hemlandet.

Eftersom det får stora konsekvenser för folket i hemlandet att motverka regimen har oppositionen svårt att engagera befolkningen i ett politiskt arbete. Detta är generellt sett ett stort problem som saknar självklara lösningar. En potentiell lösning är att arbeta i det dolda, i den utsträckning det är möjligt. Detsamma gäller i stor utsträckning även diasporan då regimen i hemlandet inte är begränsade att verka endast inom landets gränser utan är närvarande också i västvärlden. Sammantaget skapar det ett problem för oppositionen då det är mycket svårt att visa på hur stort stöd den egentligen har. Rädslan att uttrycka sina sympatier för oppositionen är inte begränsade till hemlandet utan omfattar även personer i exil.

Behovet av ett fysiskt centrum för arbetet i exil har mer eller mindre eliminerats i och med internets möjligheter. Den geografiska spridning som uppstår när oppositionen lämnar landet och söker asyl i västvärlden har varit ett stort problem tidigare men i och med internet behöver man inte längre hantera denna typ av problematik.

Det finns fördelar med att arbeta i exil och organisationerna som bedriver oppositionellt arbete är väl medvetna om dessa. Då friheten att uttrycka sina åsikter utan att det innebär risker för den personliga säkerheten generellt sett är hög i västvärlden är det en bra miljö för en politisk opposition i exil. Närvaron i västvärlden skapar dessutom möjligheter att påverka den allmänna opinionen och makthavare i det internationella samfundet. Även en närhet till media med större genomslagskraft skapar fördelar som utnyttjas.

En opposition i exil är i behov av ekonomiska medel för att kunna bedriva sitt arbete, vilket i sin tur leder till att oppositionen är i behov av att hela tiden visa att arbetet går framåt. Utan framgångar sjunker viljan att engagera sig i organisationen och således minskar de ekonomiska bidragen.

6.1 Förslag till fortsatt forskning

För att få en komplett bild av Eritreas opposition i exil hade det krävts en större studie av dess historia och framväxt. Det är exempelvis svårt att dra några generella slutsatser om varför två organisationer splittras om man inte har en komplett bild av dess historia. Vidare forskning kan även bestå i att utreda frihetsrörelsers övergång till demokratiska organisationer. Hur utbildas man inom demokrati? Hur mycket påverkar ursprungslandets grad av demokratisk tradition en exilorganisations arbete? Hur mäter man demokratisk tradition?

Som sagts tidigare är exiloppositioners arbete ett förhållandevis outforskat område som bjuder in till många vidare studier. Det är ett intressant ämne som vi anser förtjänar mer uppmärksamhet inom den statsvetenskapliga forskningen. En politisk oppositions arbete är trots allt grunden till all demokratisering, oavsett om den verkar i hemlandet eller i exil.

7 Källförteckning

7.1 Primärkällor

Amanuel, Tedros, 2011. Aktiv i EPDP. Intervju 2011-05-01.

Asmerom, Menghisteab, 2011. Informationsansvarig i EPDP. Intervju 2011-05-14.

Ghedem, Ibrahim, 2011. Aktiv i ENSF. Intervju 2011-05-12.

Melekin, Tekle, 2011. Aktiv i EPDP. Intervju 2011-05-01.

Tesfazion, Rezene, 2011. Styrelseledamot i EPDP. Intervju 2011-05-12.

7.2 Sekundärkällor

Doris, Burgess, Cliffe, Lionel, 1987. "EPLF second congress", *Review of African Political Economy*, vol. 14, nr. 38, 107.

EPDP 1 = Eritrean democratic people's party's webbplats, Political program. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.harnnet.org/index.php/about-us/political-program-of-epdp-english->. Hämtdatum: 2011-05-12

Eritrean democratic alliance 1 = Eritrean Democratic alliance webbplats, About us. [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.erit-alliance.com/erit/index.php?option=com_content&view=article&id=129&Itemid=65. Hämtdatum: 2011-05-02

Human Rights Watch 1 = Human right watch, World report 2011: Eritrea. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.hrw.org/en/world-report-2011/eritrea>. Hämtdatum: 2011-05-02

Lance, Kinne (2001). The Benefits of Exile: The Case of FLAM, *Journal of Modern African Studies*, Vol. 39, Nr. 4, Sid. 597-621.

Motion 2005/06:U357: ”*Daawit Isak*”

Nationalencyklopedin 1 = Nationalencyklopedin, Eritrea. [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://www.ne.se/eritrea>, Nationalencyklopedin. Hämtdatum:
2011-05-02

Rafti, Marina, 2004. "The Rwandan Political Opposition In Exile: A Valid Interlocutor Vis-à-vis Kigali?", IOB Discussion Papers 2004.01, Universiteit Antwerpen, Institute of Development Policy and Management (IOB).

Riksdagskansliet 1 = Riksdagskansliets webbplats, Eritrea. [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://www.sweden.gov.se/sb/d/2574/a/75215>. Hämtdatum:
2011-05-02

US. Department of State. 1 = US. Department of State, Eritrea. [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2854.htm>. Hämtdatum: 2011-
05-02

Bilaga 1 – Förkortningar

- **EDA** Eritrean Democratic Alliance
- **EDM** Eritrean Democratic Movement
- **EDP** Eritrean Democratic Party
- **ELF** Eritrean Liberation Front
- **ELF-CL** Eritrean Liberation Front – Central Leadership
- **ELF-PLF** Eritrean Liberation Front – People’s Liberation Front
- **ELF-RC** Eritrean Liberation Front – Revolutionary council
- **ENSF** Eritrean National Salvation Front
- **EPDP** Eritrean People’s Democratic Party
- **EPLF** Eritrean People’s Liberation Front
- **EPP** Eritrean People’s Party
- **FLAM** Les Forces de Libération Africaine de Mauritanie
- **NGO** Non-governmental organization
- **PFDJ** People’s Front for Democracy and Justice
- **PGE** Provisional Government of Eritrea
- **PLF** People’s Liberation Front
- **TPLF** Tigiraj People’s Liberation Front